

בפרסום מיוחד זה מצאתי לנכון לאגד ארבעה דוחות בעלי חשיבות מיוחדת, שהוכנו על ידי האגף לתפקידים מיוחדים במשרד מבקר המדינה. אגף זה הוקם לפני כחמש שנים כשאחת ממטרותיו היא מאבק למען טוהר המידות וכנגד תופעות של שחיתות ציבורית. אגף זה עמד היטב במשימות שהוטלו עליו בתחום זה ובתחומים אחרים והוכיח את עצמו ואת יעילותו באופן המעורר כבוד.

הפרק הראשון עוסק בביקורת שהתקיימה בבית הנשיא, אשר בפעולותיו המינהליות כפוף לביקורת המדינה. זו הפעם הראשונה מאז קום המדינה שנערכה ביקורת מקיפה על גוף ממלכתי חשוב זה. הביקורת העלתה ליקויים בתחום מינוי עובדים, בגיוס תרומות, ובניהול ההקדשות והקרנות הכספיות שבטיפול בית הנשיא. תיקון הליקויים שהועלו יסייע לבית הנשיא להתנהל על-פי אמות המידה המקובלות בשירות הציבורי וישמרו על כבודו של מוסד הנשיאות.

הפרק השני עוסק אף הוא בגוף בעל חשיבות ציבורית מיוחדת - פרקליטות המדינה. התמשכות הליכים המתקיימים נגד אדם שלא בצדק נחשבת לעינוי דין ואפשר לראות בה כשלעצמה עונש, קל וחומר אם בסופם כלל לא מוגש כתב אישום נגדו. בביקורת נמצאו ליקויים משמעותיים בטיפול הפרקליטות בתיקים הפליליים הממתינים לבירור דין. הפרקליטות לא השיגה את המטרות שקבעה לעצמה ביחס לצמצום כמות התיקים הפליליים הפתוחים ומניעת הצטברות נוספת של תיקים כאלה. בכך נגרם עיכוב במתן הדין המשפיע - הן על החשוד בביצוע העברה והן על הקורבן הממתין לעשיית צדק. תיקון הליקויים שנמצאו יחזק את פרקליטות המדינה ואת אמון הציבור בה, יגביר את ההרתעה ויאפשר לה לעמוד במטלות שעליה למלא בהיותה גורם מרכזי במערך אכיפת החוק והלחימה בפשיעה במדינת ישראל.

שני הפרקים האחרים עוסקים בנושאים ערכיים מן המעלה הראשונה: איתור הנכסים של נספי השואה והשבתם ליורשיהם והטיפול באוכלוסיית החסויים.

משרד מבקר המדינה עוסק רבות בטיפול באוכלוסיית ניצולי השואה הן בחוות דעת מיוחדת ובדוחות מעקב שפרסם בנושא זה. בפרק זה בחן המשרד את יישום הוראות חוק נכסים של נספי השואה והעלה ליקויים בדרכי הפעולה של החברה שהוקמה מכוח החוק לאיתור ולהשבת נכסי הנספים. השבת הנכסים של נספי השואה ליורשי הנספים היא חובה מוסרית, ואף על פי כן לא טופלה סוגיה זו במשך שנים. תיקון הליקויים שהועלו בדוח זה, בלוח זמנים קצר, יוכל לתקן במעט את העוול שנעשה לבעלי הנכסים וליורשיהם ולסייע לניצולים בשנותיהם האחרונות.

הפרק העוסק בקרן לטיפול בחסויים מעלה ליקויים משמעותיים הנוגעים לדרך הטיפול באנשים שאינם יכולים לדאוג לעצמם ולענייניהם, ופעמים רבות גם אין אדם קרוב להם המוכן או מסוגל למלא תפקיד זה. משרד מבקר המדינה רואה בחומרה את אי-עמידתה של הקרן לטיפול בחסויים בחובותיה הבסיסיות כלפי אוכלוסיה חלשה זו. מחובתם של כל הגורמים הנוגעים בדבר להשלים בהקדם את תיקונם של ליקויים אלה על מנת לסייע לכך שאוכלוסיית החסויים במדינת ישראל תזכה לפתרון הולם למצוקותיה.

מיכה לינדנשטראוס, שופט (בדימ')

מבקר המדינה

ונציב תלונות הציבור

ירושלים, כסלו התשע"א

דצמבר 2010